

RUSYA ÜLKE RAPORU 2017

TEMMUZ 2017

Gebze Ticaret Odası
Ticaret Bölümü

Genel Bilgiler

Resmi adı:	Rusya Federasyonu
Yönetim Şekli	Federal Yarı Başkanlık Sistemli Cumhuriyet
Devlet Başkanı	Vladimir Putin
Yüzölçümü	17,098,242 km2
Nüfusu	142,423,773
Konuşulan Diller	Rusça'dır. Tatar ve Çeçen dilleri de kullanılmaktadır.
Başkenti	Moskova
Para Birimi	Ruble
Kur:	1 Ruble= 0.0621 TL

Genel Bakış

Dünyanın en büyük yüzölçümüne sahip olan ülkesi Rusya 11 farklı zaman dilimine bölünmüştür ve 14 ülkeyle sınır komşusudur. Toplam nüfusu 141 milyon olan Rusya'da son yıllarda nüfusta önemli düşüşler yaşanmaktadır ve nüfus gittikçe azalmaktadır. En büyük şehirler başkent Moskova, sonrasında ise St.Petersburg, Novosibirsk, Nizhny Novgorod ve Yekaterinburg'dur.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB)'nin dağılmasıyla 1991 yılında Rusya Federasyonu kurulmuştur. Rusya iki parlamentolu bir başkanlık sistemi ile yönetilen federal bir yapıya sahiptir. Rusya Federasyonu, farklı idari birimlere bölünmüştür. Bu birimler merkezi devlete bağlı, ama kendi yasalarıyla yürütme, yasama ve yargı organlarına sahip özerk birimlerdir. Bunların 21'i cumhuriyet, 9'u kray, 49'u vilayet (oblast), 2'si federal statüde kent, 1'i özerk bölge ve 4'ü özerk yöredir (okrug). Rusya Federasyonu'na bağlı olan 21 cumhuriyetin her birinin kendi anayasası ve devlet başkanı vardır. Federasyonun yürütme erki başbakan başkanlığındaki hükümet iken, yasama yetkisi alt meclis olan Duma ve üst meclis olan Federal Meclis'e aittir. Mart 2008 tarihinde yapılan seçimlerde Dmitry Medvedev dört yıllığına Devlet Başkanı olarak seçilmiştir. Başbakanlık görevine ise Vladimir Putin getirilmiştir.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin daimi üyesi olan Rusya Federasyonu, Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT), Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) ve Kuzey Atlantik İşbirliği Konseyi'nin de (NACC) üyesidir ve NATO ile ilişkilerini 2002 yılında kurulan NATORusya Konseyi aracılığıyla yürütmektedir.

Rusya Ekonomisine Genel Bakış

Rus ekonomisi Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra önemli ölçüde küçülmüştür. 1990'lı yılların sonunda doğal gaz ve petrol gibi doğal kaynak ürünlerinin dünya piyasalarında değerlerinin artmasıyla, Rus ekonomisi de yeniden büyümeye başlamıştır. Bugün Rusya, sahip olduğu zengin doğal kaynaklar ve insan gücüyle dünyanın 7. büyük ekonomisidir (IMF Dünya Ekonomik Görünümü Raporu, 2010). Ayrıca, Rusya Avrupa Birliği'nin en büyük ticari ortaklarındanır.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra merkezi planlama anlayışıyla yönetilen ekonomiden küresel marketlerle entegre piyasa ekonomisine geçen Rusya, 90'lar boyunca enerji ve savunma sanayi haricinde sanayisinin önemli kısmını özelleştirmiştir. 1998 finansal krizinden sonra Rusya'da ortalama büyüme hızı yüzde 7 olmuştur. Bu dönemde Rusya'nın büyümesinde özel tüketim harcamalarının artması etkili olmuştur. Ücretlerdeki ve emekli maaşlarındaki artış hanehalkı tüketim harcamalarını artırmıştır. Rus ekonomisinin hızlı değişen mal piyasalarındaki koşullara göre şekillenmesi, sürdürülebilir büyümenin dünya mal fiyatlarına bağlı olacağını göstermektedir. 2010 tahminlerine göre Rusya'da Gayrisafi Yurt İçi Hâsıla (GSYİH) 1.567 milyar \$ olarak gerçekleşmiş, kişi başına düşen GSYİH ise 15.848 dolar olmuştur. 2008 yılında yüzde 2,1 olan sinai üretim artış hızı ise 2010 yılında yüzde 8'e yükselmiştir. 2009 yılında Rusya dünyanın en büyük doğalgaz ve ikinci büyük petrol ihracatçısı olmuştur. Ancak 2010 yılında ekonominin büyüme hızı yüzde 4,8 olarak gerçekleşmiştir, bu da dünyada yaşanan ekonomik krizden kaynaklanmıştır. 2009 yılında büyüme ve devlet harcamalarında düşüş yaşanmış, hükümet ise bu krize karşı vergi teşvikleri uygulamaya başlamıştır. Diğer taraftan, rublenin değerinin artması ve düşük ithalat fiyatları ile 2010 yılının ortalarına kadar dezenflasyon görülürken ikinci yarı ve 2011'de enflasyon artmaya başlamıştır (EIU, 2011).

Bu gelişmelerle beraber, merkezi planlama anlayışı ile yönetilen, dışa kapalı ekonomiden piyasa koşullarına göre yönetilen ekonomiye geçişin yansımaları günümüzde de görülmektedir. Merkezi planlama döneminde ülkede sanayi sektörü ağır sanayi yönünde geliştirilmiştir ve günümüzde de yakıt, enerji ve metalürji üretimi toplam sinai üretimin % 35'inden fazlasını oluşturmaktadır. Buna paralel olarak büyük ölçekli işletmeler ekonomide hakim durumdayken KOBİ'lerin GSYİH'dan aldığı pay % 10-15 civarındadır. Sanayi üretimi Moskova, St.Petersburg, Nizhny Novgorod ve Yekaterinburg kentlerinde yoğunlaşmaktadır (İGEME Ülke Raporu, 2010). Rusya 2007 yılında başlattığı ekonomik programlar ile yüksek teknoloji ağırlıklı sektörlere yatırım yapmayı hedeflemektedir. Bu koşullar göz önüne alındığında mülkiyet haklarının güçlendirilmesi ve özel sektöre devlet müdahalesinin azaltılması üstünde durulan konular arasındadır. Ayrıca, Rusya'nın büyümesini devam ettirmek için azalan çalışma çağındaki nüfusa karşı ve KOBİ'lerin pazara girmelerini kolaylaştıracak önlemler alması gerektiği vurgulanmaktadır.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Rusya'nın doğal kaynak potansiyeli dünya rezerv payının yüzde 21'ini oluşturmaktadır. Keşfedilen mineral kaynakların değeri 28,6 trilyon dolardır. Tahmin edilen rezervlerin toplam kapasitesi ise 140 trilyon doları bulmaktadır. Rusya, dünya petrol ve kömür üretimlerinin yüzde 10'una, gaz üretiminin yüzde 30'una ve daha az yaygın olan demir-dışı metallerin yüzde 10-15'ine sahiptir. Ülke pik üretiminde (40,1 milyon ton) dünyada 4. sırada, çelik (51,5 milyon ton) ve kömür üretiminde de (249 milyon ton) beşinci sırada yer almaktadır.

Rusya demiryolu uzunluğu açısından dünyada Amerika'dan sonra ikinci sırada yer alırken, elektrikli sisteme geçişte birinci sıradadır. Sahip olduğu gemi sayısı açısından ikinci ve kargo yükleme kapasitesi açısından da dünyada dördüncü durumdadır.

TÜRKİYE İLE TİCARET

SSCB döneminde de Türkiye'nin önemli bir ticaret ortağı konumunda olan Rusya ile ticari ilişkiler 1992 yılında Birliğin dağılmasından sonra da artarak devam etmiştir. Coğrafi yakınlık, Türkiye-Rusya ticari ve ekonomik ilişkilerinin gelişmesinde önemli bir avantaj sağlamaktadır.

Türkiye-Rusya Dış Ticaret Değerleri (bin \$)				
Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
1997	2.056.542	2.174.258	4.230.800	-117.716
1998	1.347.533	2.154.994	3.502.527	-807.461
1999	586.589	2.371.856	2.958.445	-1.785.267
2000	643.903	3.886.583	4.530.486	-3.242.680
2001	924.107	3.435.673	4.359.780	-2.511.566
2002	1.172.039	3.891.722	5.063.761	-2.719.683
2003	1.367.591	5.451.316	6.818.907	-4.083.725
2004	1.859.187	9.033.138	10.892.325	-7.173.951
2005	2.377.050	12.905.620	15.282.670	-10.528.570
2006	3.237.611	17.806.239	21.043.850	-14.568.628
2007	4.726.853	23.508.494	28.235.347	-18.781.641
2008	6.483.004	31.364.477	37.847.481	-24.881.473
2009	3.202.398	19.450.085	22.652.483	-16.247.687
2010	4.628.153	21.600.641	26.228.794	-16.972.488

2011	5.992.633	23.952.914	29.945.548	-17.960.281
2012	6.680.586	26.625.286	33.305.872	-19.944.700
2013	6.964.209	25.064.214	32.028.423	-18.100.004
2014	5.943.014	25.293.392	31.239.105	-19.347.679
2015	3.588.657	20.401.756	23.990.413	-16.813.099
2016	1.733.569	15.160.961	16.894.530	-13.427.392
2016/8	977.260	10.265.073	11.242.333	-9.287.814
2017/8	1.574.587	12.109.317	13.683.904	-10.534.731
Kaynak: TÜİK				

Türkiye'nin Rusya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (milyon \$)

GTİP	ÜRÜNLER	2013	2014	2015	2016
0805	TURUNÇGİLLER (TAZE/KURUTUL MUŞ)	296,942	309,134	293,457	269,521
8708	KARAYOLU TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇA VE AKSESUARLAR	274,170	221,343	124,818	108,099
8703	BİNEK OTOMOBİLLERİ VE ESAS İTİBARIYLA İNSAN TAŞIMAK ÜZERE İMAL EDİLMİŞ DİĞER MOTORLU TAŞITLAR (YARIŞ BALIKLAR (TAZE VEYA SOĞUTULMUŞ)	450,552	289,588	54,937	44,637
0302	BALIKLAR (TAZE VEYA SOĞUTULMUŞ)	28,034	48,071	34,295	34,127
8302	ADİ METALLERDEN DONANIM, TERTİBAT VB. EŞYA (MOBİLYA, KAPI, PENCERE, BAVUL, ASKILIK VB İÇİN)	57,660	53,775	41,506	32,582
8516	ELEKTRİKLİ SU ISITICILARI, ELEKTROTERMİK CİHAZLAR, ORTAM ISITICILARI, SAÇ VE EL KURUTUCULARI, ÜTÜLER	54,507	58,411	31,227	29,810
3401	SABUNLAR, YÜZEY AKTİF ORGANİK ÜRÜNLER VE MÜSTAHZARLAR	56,541	55,827	34,888	28,321

Türkiye'nin Rusya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (milyon \$)

GTİP	ÜRÜN	2014	2015	2016	GTİP
2710	PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	3,838,942	2,468,637	2,168,705	2710
2701	TAŞKÖMÜRÜ; TAŞKÖMÜRÜNDE N ELDE EDİLEN BRİKETLER, TOPAK VB. KATI YAKITLAR	1,002,551	1,134,014	1,004,679	2701
1512	AYÇİÇEĞİ, ASPİR, PAMUK TOHUMU YAĞLARI VE BUNLARIN FRAKSİYONLARI (KİMYASAL OLARAK DEĞİŞTİRİLMEMİŞ)	874,939	795,625	725,972	1512
7207	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTEN YARI MAMULLER	618,407	823,310	669,782	7207
7601	İŞLENMEMİŞ ALUMİNYUM	1,095,789	854,588	617,783	7601
7208	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTEN YASSI HADDE ÜRÜNLERİ (GENİŞLİK >= 600 MM) (SICAK HADDELENMİŞ)	355,079	619,680	563,689	7208
7204	DÖKME DEMİRİN, DEMİRİN VEYA ÇELİĞİN DÖKÜNTÜ VE HURDALARI VEYA BUNLARIN ERİTİLMESİ İLE ELDE DİLMİŞ KÜLÇELER	1,044,904	650,851	562,214	7204

Türkiye ile Ticaret

Genel Durum

1998 yılında Rusya'da yaşanan ekonomik kriz sonrasında Türkiye-Rusya dış ticaret hacmi önemli ölçüde daralmış, iki ülke arasındaki ticaret 2000 yılından itibaren yeniden ivme kazanmıştır. Diğer yandan Türkiye-Rusya dış ticaretindeki açık ise 1997 yılından itibaren artarak devam etmiştir. Ticaret açığının en önemli nedeni ülkemizin 2000'li yıllarda enerji ihtiyacının önemli bir bölümünü Rusya Federasyonu'ndan sağlama konusunda bir tercih yapmasına rağmen, 18.9.1984 tarihinde S.S.C.B ile imzalanan Doğal Gaz Anlaşması çerçevesinde, doğal gaz karşılığında mal ihracı uygulamasının devam ettirilememesidir. Ülkeye ihracatımızın artırılması için potansiyel Türk ihraç ürünlerinin ülkede yoğun tanıtımı ve tutundurma faaliyetleri önem arz etmektedir.

Ülkemizin Rusya Federasyonu ile dış ticaret hacmi küresel mali kriz nedeni ile 2009 yılında % 39 oranında gerilemiştir. 2009 yılında hem ihracatta hem de ithalatta gerileme gözlenmiştir. Ülkeye ihracatımız % 51, ülkeden ithalatımız ise % 37 oranında düşmüştür. 2010 yılında ülkenin küresel krizin olumsuz etkilerinden çıkmaya başlaması ile birlikte Rusya'ya ihracatımız artmaya başlamıştır. 2010 yılında ülkeye ihracatımızda % 45 artış söz konusudur. Aynı dönemde ithalatımızda ise % 11 oranında artış gözlenmiştir. 2011 yılında ise ülkeye ihracatımız 2010 yılına göre % 29,5 oranında, ülkeden ithalatımız ise % 11 oranında artmıştır.

Ülkeye ihracatımız 2012 yılında 2011 yılına göre % 11,5 artarak 6,7 milyar Dolar olmuştur. Aynı dönemde ülkeden ithalatımız ise bir önceki yıla göre % 10,8 artarak 26,6 milyar Dolar seviyesine ulaşmıştır. 2013 yılında ihracatımız 2012 yılına kıyasla % 4,2 artarken, ithalatımız ise % 5,9 oranında daralmıştır. 2013 yılında 18,1 milyar Dolar olarak gerçekleşen dış ticaret açığı bir önceki yıla göre %9,2 azalmıştır. 2014 yılında Rusya'ya ihracatımız ülke ekonomisindeki yavaşlama ve Rublenin değer kaybına bağlı olarak ithalatın daralması nedeni ile % 14,6 oranında düşüş kaydetmiştir. Ülkeden 2014 yılı ithalatımız ise % 0,01 artmıştır.

2016 yılında ihracatımız 1.733.568.570 milyar Dolar (geçen yıla göre yaklaşık % 52 düşüş), ithalatımız 15.160.961 milyar Dolar (geçen yılın aynı dönemine göre yaklaşık %25 düşüş) İki ülke arasındaki ticaret hacmi 2016 yılında geçen yıla göre yaklaşık % 30 oranında azalarak 16,9 milyar dolara düşmüştür.

İki Ülke Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

İki Ülke Arasında Ticaretin Altyapısını Düzenleyen Anlaşma ve Protokoller

8.10.1937 tarihli “Ticaret ve Seyrisefain Anlaşması” ile 25.2.1991 tarihli “Ticari ve Ekonomik İşbirliğine Dair Anlaşma”

15.12.1997 tarihinde imzalanan ve 17 Mayıs 2000 tarihinde onay süreci tamamlanan “Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına ilişkin Anlaşma”

15.12.1997 tarihinde imzalanan ve 1 Ocak 2000 tarihinde yürürlüğe giren “Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması”

15.12.1997 tarihinde imzalanan “Ticari, Ekonomik, Sınai, Bilimsel-Teknik İşbirliğinin Geliştirilmesi Hakkında Uzun Vadeli Program”

Türkiye-Rusya Federasyonu Hükümetlerarası Karma Ekonomik Komisyon Protokolleri (13. Dönem KEK Toplantısı Protokolü/01.12.2014)

Türkiye-Rusya Federasyonu Hükümetler Arası Karma Ekonomik Komisyon 14. Dönem Toplantısı Protokolü (12.10.2016)

Doğalgaz Anlaşması

18.9.1984 tarihinde imzalanan Doğal Gaz Anlaşması ile Sovyet tarafı 1987 yılından başlayarak 25 yıl süreyle Türkiye Cumhuriyeti'ne doğal gaz sevk etmeyi garanti ederken, Türk tarafı da bu süre zarfında doğal gaz ithal etmeyi taahhüt etmiştir. Anlaşma ile doğal gaz bedellerinin Türkiye tarafından serbest döviz şeklinde ödenmesi, Rus tarafının ise bu ödemeleri genelde Türk malları alımında kullanması amaçlanmıştır. Anlaşmanın imzalandığı dönemde, doğal gaz karşılığında mal ihracı uygulaması ile geleneksel Türk ihraç ürünleri ihracatından ziyade, Türk sanayi ürünlerinin ihracatının artırılması için yeni bir imkan yaratılması hedeflenmiştir.

Doğal gaz anlaşmasının ülkemiz açısından diğer önemli bir yönü, doğal gaz bedellerinin bir kısmının, Türk müteahhitlik firmalarının Rusya'da gerçekleştirmiş oldukları projelerin finansmanında kullanılmasıdır. 1986 yılında imzalanan 9. Dönem KEK Protokolünde bu konuda hükümlere yer verilmiştir.

İlk doğal gaz alımına başlanıldığı yıl olan 1987 ile 1994 yılları arasında 1,9 milyar Dolar tutarında doğal gaz ithalatı gerçekleştirilmiş olup, bu tarihler arasında belirlenen mal listeleri kapsamında kayda alınan ihracat miktarı 271 milyon Dolar, gerçekleştirilen müteahhitlik hizmetleri toplamı ise 609 milyon Dolar olmuştur.

Ancak, söz konusu Doğal Gaz Hesabı Uygulaması, 1994 yılından itibaren devam ettirilememektedir.

Diğer taraftan, ülkemizdeki doğal gaz kullanımının giderek yaygınlaşması ve 1990'lı yıllardaki ihtiyaçlar nedeniyle, ithal edilen doğal gaz miktarının artırılması yönünde ülkemizde çalışmalara başlanmıştır. 1994 yılında imzalanan protokol ile mevcut 6 milyar m³ doğal gaz alımının, 1995 yılından itibaren tedricen artırılması ve 1998 yılında 10,5 milyar m³'e çıkarılması öngörülmüş, 1996 yılında imzalanan bir protokolle de Batı hattından sağlanacak ilave gaz miktarı 8 milyar m³'e çıkarılmıştır.

Ayrıca, mevcut Batı hattına ilave olarak Rusya Federasyonu'ndan ithal edilecek doğal gazın Karadeniz'in altından geçerek Türkiye'ye getirilmesine ilişkin anlaşma 1997 yılında imzalanmıştır. "Mavi Akım" olarak adlandırılan bu anlaşma ile ülkemize Karadeniz'in altından 16 milyar m³ doğal gaz sevk edilmesi kararlaştırılmıştır.

Doğalgaz Anlaşması

Türkiye 2000'li yıllarda enerji ihtiyacının önemli bir bölümünü Rusya Federasyonu'ndan sağlama konusunda bir tercih yapmıştır. Bu tercih, Rusya Federasyonu ile ekonomik ve ticari ilişkilerimizdeki temel noktalardan birini teşkil etmektedir. Ülkemiz Rusya Federasyonu'ndan 2008 yılında 23,8 milyar m³, 2009 yılında 19,9 milyar m³ doğal gaz satın almıştır.

Türkiye ile Rusya Federasyonu arasında yapılan diğer anlaşmalar aşağıda belirtilmektedir:

Türkiye ile Rusya Federasyonu arasındaki ticari ilişkiler 8.10.1937 tarihli "Ticaret ve Seyrisefain Anlaşması" ve 25.2.1991 tarihli "Ticari ve Ekonomik İşbirliğine Dair Anlaşma" çerçevesinde yürütülmektedir.

Türkiye ile Rusya Federasyonu arasında "Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma" 15.12.1997 tarihinde Ankara'da imzalanmış ve onay süreci 17 Mayıs 2000 tarihinde tamamlanmıştır.

İki ülke arasında "Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması" 15.12.1997 tarihinde imzalanmış ve 1 Ocak 2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

İki ülke arasında Ticari, Ekonomik, Sınai ve Bilimsel-Teknik İşbirliğinin Geliştirilmesi Hakkında Uzun Vadeli Program, 15.12.1997 tarihinde imzalanmıştır.

Türkiye-Rusya Federasyonu Hükümetler arası KEK XIII. Dönem Toplantısı Moskova'da 24-26 Kasım 2014 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantıya ilişkin Protokol, 1 Aralık 2014 tarihinde imzalanmıştır.

Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci ve Rusya Enerji Bakanı Aleksandr Novak, 12 Ekim 2016 tarihinde İstanbul'da, Türkiye-Rusya Federasyonu Hükümetler Arası Karma Ekonomik Komisyonu (KEK) 14. Dönem Toplantısında KEK protokolünü imzamışlardır.

Karşılıklı Yatırımlar

Rusya'daki Türk firmalarının 10 milyar Dolar civarında yatırımı bulunduğu tahmin edilmektedir. Enka, Koç, Zorlu Grubu (Vestel, Taç, Zorlu Enerji), Efes, Şişecam, Kale Grubu, Eczacıbaşı gibi büyük firmaların yanı sıra küçük ve orta ölçekli firmaların da Rusya'da yatırımları bulunmaktadır. Türk firmalarının en fazla yatırım yaptığı bölgeler arasında Moskova, Tataristan (Alabuga Serbest Ekonomik Bölgesi), Rostov, Krasnodar, Soçi, Novorossisk, Lipetsk (Serbest Ekonomik Bölge), St. Petersburg bulunmaktadır.

Türkiye'deki Rus yatırımlarının toplam değeri de 10 milyar Doları aşmıştır. Ülkemizdeki Rus yatırımları turizm, hizmetler, petrol/gaz işleme ve depolama alanında yoğunlaşmaktadır.

Müteahhitlik Hizmetleri

Rusya, Türk müteahhitlik firmalarının 1990'lardan bu yana en fazla proje üstlendiği ülke olup, Türk müteahhitlik hizmetleri açısından en önemli pazardır.

Bugüne kadar müteahhitlik firmalarımız Rusya'da 65 milyar dolara ulaşan 1.910 proje üstlenmişlerdir. Türk yurtdışı müteahhitlik sektörünün toplam 326,8 milyar dolara ulaşan proje portföyü içerisinde Rusya'nın payı yaklaşık %20 seviyesindedir. Son yıllarda yaşanan küresel finansal krizi nedeniyle Türk müteahhitlerin pazardaki toplam iş hacminde daralma olmasına rağmen Rusya pazarı Türk müteahhitleri için söz konusu dönem itibarı ile yurtdışı faaliyetlerinin en fazla olduğu pazar konumundadır.

Güncel Gelişmeler

24 Kasım 2015 tarihinde meydana gelen uçak krizi sonrasında Rusya'nın Türkiye'ye karşı uyguladığı ekonomik tedbirler kapsamında bazı tarım ürünlerimize ithalat yasağı konulmuş, Türk vatandaşlarının istihdam edilmelerine kısıtlamalar getirilmiş; dış ticaret hacmi düşerken, Rusya'daki Türk yatırımları ve müteahhitlik hizmetleri de süreçten olumsuz etkilenmiştir.

9 Ağustos 2016 tarihinde St. Petersburg'da Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, beraberlerindeki üst düzey heyetlerle bir araya gelerek, iki ülke ilişkilerinin normalleşmesi yönünde önemli bir adım atmışlardır.

Söz konusu görüşmelerde, ilişkilerin kısa sürede 24 Kasım 2015 öncesinden de daha ileri seviyeye ulaştırılacağı mesajı verilmiştir.

Heyetler arası görüşmelerde, Rusya-Türkiye arasında Üst Düzey İşbirliği Konseyi ÜDİK mekanizmasının tekrar başlatılması, Karma Ekonomik Komisyon toplantılarının yapılması kararlaştırılmış; charter seferlerinin başlatılması, ikili ticarete kısıtlamaların kademeli olarak kaldırılması, Rusya'daki Türk teşebbüslere yönelik yaptırımların kaldırılması, vizesiz uygulamaya dönülmesi, Akkuyu nükleer santral inşaatına stratejik proje statüsü verilmesi, Türk Akımı doğalgaz boru hattı projesi görüşmelerinin hızlandırılması, Türk Akımı'nın 2019'da devreye girecek şekilde inşaatına başlanması, Rus-Türk ortak yatırım konseyi kurulması konuları ele alınmıştır.

Rusya, 28 Ağustos 2016 tarihinde bir açıklama yaparak, Başbakan Dimitri Medvedev'in, Türkiye'ye yönelik charter uçuşları serbest bırakan kararnameyi imzaladığını bildirmiştir. Rusya ile Türkiye arasındaki charter seferlerinin yeniden başlatılması yönündeki anlaşmanın imzalanmasından sonra ilk charter uçuşu 2 Eylül 2016 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Güncel Gelişmeler

Rusya doğalgazını Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşıyacak olan "Türk Akımı Doğalgaz Boru Hattı Projesi" için 10 Ekim 2016 tarihinde hükümetlerarası bir anlaşma imzalanmıştır. Türk Akımı Anlaşması, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak ve Rus Enerji Bakanı Aleksandr Novak tarafından imzalanmıştır. Rusya Federasyonu Hükümeti tarafından açıklanan 9 Ekim 2016 tarihli ve 1020 sayılı Kararnameye göre, Türkiye'ye yönelik özel ekonomik tedbirler kapsamında 1 Ocak 2016 tarihinden itibaren ithalatı yasaklanmış olan Türk menşeli ürünler listesinden aşağıda yer alan ürünler çıkartılmıştır:

Portakal, (taze veya kuru), Mandarin; klemantin, vilking ve benzeri turunçgil melezleri (taze veya kuru), Kayısı (taze), Şeftali (nektarin dahil) (taze), Erik ve çakal eriği (taze)

Rusya Federasyonu Hükümeti, 10 Mart 2017 tarihinde de, bir kararnameyle, Türkiye'den, Taze veya dondurulmuş soğan, Karnabahar, Brokoli, Karanfil çiçeğinin ithalatına izin vermiştir.

3 Mayıs 2017 tarihinde Rusya'nın Soçi kentinde Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN ile Rusya Devlet Başkanı Vladimir PUTİN arasında gerçekleştirilen görüşmenin ardından yapılan açıklamada; Rusya tarafından, domates dışındaki tüm ürünlerdeki ithalat yasaklarının kaldırılacağı, vizelerdeki kısıtlamaların süreceği, Türk firmalarına hizmetler sektöründe uygulanan kısıtlamaların kaldırılacağı bildirilmiştir.

31 Mayıs 2017 tarihinde, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Türkiye'ye yönelik bazı ekonomik kısıtlamaları iptal eden kararnameyi imzaladığı bildirilmiştir. Kararnameye göre, Türk vatandaşlarının Rusya Federasyonu'nda istihdam edilmelerine yönelik engel kaldırılırken, Türk şirketlerinin bazı sektörlerde çalışmalarına yönelik yasak da iptal edilmiştir. Kararnamede, Rusya'ya vizesiz seyahat edebilecek Türk vatandaşlarının da kapsamının genişletildiği ve Türk havacılık personellerinin Rusya'ya vizesiz seyahat etmelerine yönelik engelin kaldırıldığı belirtilmiştir.

Rusya tarafından 2 Haziran 2017 tarihi itibarıyla, kanatlı eti ve sakatı, hıyarlar ve kornişonlar, taze üzüm, elma, armut ve çilek ithalatındaki kısıtlamalar kaldırılmıştır.

Not: Çalışmada TÜİK ve T.C. Ekonomi Bakanlığı sitelerinden faydalanılmıştır.

01.07.2017